

VENDIM
Nr.99, datë 30.9.2011

MBI MIRATIMIN E STUDIMIT PËR BORXHIN E KEQ

Në mbështetje të neneve 8, pika 2 germa “f”, të nenit 9 të ligjit nr.9072, datë 22.5.2003 “Për sektorin e energjisë elektrike”, të ndryshuar, pikës 5.2 të deklaratës rregullatore, të miratuar me vendimin e Bordit të Komisionerëve nr.12, datë 3.3.2009, Bordi i Komisionerëve të Entit Rregullator të Energjisë (ERE), në mbledhjen e tij të datës 30.9.2011, pasi analizoi studimin e borxhit të keq dhe nivelet aktuale të borxhit të keq për vitin 2008, 2009, dhe 2010 të paraqitur në ERE nga “CEZ shpërndarje”, relacionin e përgatitur nga grupi i punës që ka analizuar studimin e borxhit të keq,

dhe konstatoi se:

Më datë 29.7.2011 “Cez shpërndarje” sh.a në funksion të veprimtarisë së shitjes me pakicë që ajo kryen paraqiti studimin mbi borxhin e keq të përgatitur nga “Deliotte”, një nga ekspertët e pavarur të listuar në deklaratën rregullatore sipas pikës 5.2.

Studimi i paraqitur bazohet në aplikimin e metodës së të ardhurave dhe të metodës së bilancit, si dhe kombinimin e tyre për të caktuar nivelin aktual të propozuar për vitet 2008, 2009, 2010.

Në studimin e borxhit të keq të përgatitur nga eksperti i pavarur vërehet:

- Përkeqësimi i llogarive të arkëtueshme

Gjatë periudhës 2008-2010 raportohet një normë e lartë mosarkëtimi që ka ardhur gjithnjë në rritje ku nivelet aktuale të borxhit të keq të përcaktuara nga studimi për këtë qëllim, rezultojnë si vijon:

- 2008: 18.39%

- 2009: 20.71%

- 2010: 23.27%

Raporti nuk përmban asnjë analizë lidhur me përkeqësimin e llogarive të arkëtueshme i cili paraqitet si borxh i keq.

- Mosvlerësimi i borxhit të keq në përputhje me kërkesat ligjore

Neni 9 i ligjit nr.10 116 datë 23.4.2009 “Mbi miratimin e Marrëveshjes së privatizimit të 76% të aksioneve të OSSH sh.a.” ndërmjet Ministrisë së Ekonomisë, Tregtisë dhe Energjetikës të Republikës së Shqipërisë dhe CEZ A.S.” përcakton se:

“në lidhje me vlerësimin e borxhit të keq të OSSH-së dhe në veçanti në lidhje me pikën “c” të nenit 24 të ligjit nr.8438 datë 28.12.1998 “Mbi tatimin mbi të ardhurat” të ndryshuar, njohja nga Enti Rregullator i Energjisë, i nivelit të borxhit të keq, me qëllim llogaritjen e tarifave për konsumatorët fundorë, konsiderohet si evidencë që konfirmon se kompania ka ndërmarrë të gjitha procedurat ligjore për arkëtimet e borxhit të keq dhe kjo njohje përcakton nivelin e borxhit të keq për qëllime tatimesh”.

Sa më sipër, informacioni mbi procedurat ligjore të ndërmarra gjatë kësaj periudhe për debitorë të veçantë që nuk kanë performancë, duhet të ishte pjesë e studimit të borxhit të keq, sepse për efekt të detyrimeve tatimore, miratimi nga ERE i niveleve të borxhit të keq do të tregojë që: “të gjitha procedurat ligjore për arkëtime” janë ndërmarrë nga ana e kompanisë.

- Përfshirja e borxhit të keq për institucionet buxhetore dhe jobuxhetore

Në studimin e borxhit të keq një sasi e konsiderueshme e llogarive të arkëtueshme ka lidhje me shumën e detyrimeve të shtetit ose subjekteve të kontrolluara nga shteti, duke përfshirë klientët buxhetorë dhe ata jobuxhetorë. Duke pasur parasysh karakteristikat e veçanta të këtyre llogarive të arkëtueshme, përfshi këtu edhe mundësinë për kompensim apo pagesë në të ardhmen, siç edhe ka treguar eksperiencia e 10 viteve të fundit, nuk mund të llogaritet provigjion i borxhit të keq për llogari të arkëtueshme të tilla.

- Mosanalizimi i faktorëve që përcaktojnë pagesat nga subjektet private dhe familjare

Në studimin e borxhit të keq, norma e mosarkëtimit varion në mënyrë të konsiderueshme ndërmjet rajoneve të shpërndarjes. Eksperti i pavarur nuk ka analizuar faktorët që përcaktojnë nivelet e pagesave, dhe nuk i ka ndarë këta faktorë në faktorë që janë nën kontrollin e kompanisë dhe ata që janë jashtë kontrollit të kompanisë. Në studimin e borxhit të keq nuk jepen hollësi mbi masat e marra nga menaxhimi i kompanisë për të siguruar grumbullimin e të ardhurave të papaguara.

Përveç deklaratës rregullatore dhe manualit të llogarive rregullatore, mungon analiza e akteve të tjera rregullatore (p.sh. kontratat e furnizimit me energji për klientët tariforë) të cilat kanë impakt të drejtpërdrejtë

në vlerësimin dhe përlllogaritjen e borxhit të keq. Furnizimi me energji i konsumatorëve që nuk paguajnë rregullisht, pa marrë masat e nevojshme operative dhe ligjore, ka një ndikim të drejtpërdrejtë në përkeqësimin e nivelit të borxhit të keq. Në studimin mbi borxhin e keq nuk ka një vlerësim lidhur me efektin pozitiv të shitjes me kredi në rritjen e shitjeve dhe të të ardhurave, siç përcaktohet në përkufizimin e llogarive të pambledhshme pika 8.1 e manualit të llogarive ku përcaktohet:

“Llogaritë e pambledhshme do të trajtohen si shpenzime të shitjes me kredi. Arsyeja për këtë është se dhënia e kredive konsiderohet një ngjarje që rrit shitjet dhe të ardhurat. Kompanitë janë shpesh të gatshme të pësojnë humbje nga debitorët e këqij që do të rezultojnë të paarkëtueshëm nëse efekti neto për biznesin është rritja e shitjeve dhe fitimeve.”

Për gjithë sa më sipër, Bordi i Komisionerëve të ERE-s

VENDOSI:

1. Miratimin në parim të studimit të borxhit të keq me korrektime si më poshtë:

a) Metodologjia e llogaritjes së borxhit të keq është një vlerësim i llogarive të arkëtueshme, që merr parasysh edhe:

- Kategorinë e debisë sipas llojit të konsumatorit (buxhetore, jobuxhetore, private etj);
- Moshën e debisë së konsumatorit;
- Periudhën e furnizimit të konsumatorëve debitorë;
- Performacën e kompanisë për mosrëndimin e tarifës së shitjes së energjisë elektrike me kosto të detyrimeve të papaguara.

b) Nivelet aktuale të borxhit të keq, me korrektime e mësipërme, për vitet 2008, 2009, 2010 janë respektivisht 14%, 14% dhe 13 %.

c) Borxhi i keq do të llogaritet si përqindje mbi shumën e të ardhurave të furnizuesit publik me pakicë sipas pikës 5.2 të deklaratës rregullatore.

2. Ngarkohet Drejtoria Juridike dhe Mbrojtjes së Konsumatorit të njoftojë “Cez shpërndarje” sh.a. për këtë vendim.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETARI
Sokol Ramadani